Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy
Volume 15, Issue 2 - December 2025
10.22034/fcp.2026.140816.2219

Predicting the criterion of moral commitment in mate selection based on the cultural values of marriage and basic needs in girls on the threshold of marriage

Received: 2025-09-23 **Accepted:** 2025-12-04 **Published:** 2025-12-21

1. **Sara Alichi** — Ph. D. student of Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.
2. **Somayeh Jaberi*** — Ph.D. in Counseling, Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran. s.jaberi@edu.ui.ac.ir
3. **Maryam Fatehizade** — Ph.D. in Counseling, Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Abstract

Background: The criterion of moral commitment in choosing a spouse can predict the quality of married life after marriage. The criteria for choosing a spouse in people is influenced by various factors. Needs and values can be mentioned among these factors. **Objective:** The purpose of this research was to predict the criterion of moral commitment in choosing a spouse based on the cultural values of marriage and basic needs in girls on the verge of marriage in Yazd city. **Method:** This research was a descriptive and correlational study. The statistical population of this research was single girls aged 18-35 years residing in Yazd, Iran, in 2023. The study sample comprised 353 participants from the target population using convenience sampling. The tools of this research were **the** Preferences Criteria of Spouse Selection Inventory, Marriage Cultural Values Questionnaire, and Basic Needs Questionnaire. **Findings:** According to the stepwise regression results, the criterion of moral commitment is predicted by cultural values of hierarchy, emotional self-following, rational self-following, and encirclement. Also, the need for freedom, survival, and fun predicts the criterion of moral commitment. **Conclusion:** Considering the predictive role of cultural values of marriage and basic needs in the criterion of moral commitment in choosing a spouse, the need to increase the awareness of girls on the threshold of marriage about value orientation and the priority of their needs seems important.

Key words: *Cultural Values of Marriage, Moral Commitment, Mate Selection Criteria, Basic Needs*

Introduction

From the beginning of human life until today, the family has been the first and main social unit in all cultures and societies (Omidianfar et al., 2015). The most basic and elementary stage of the family formation process is the stage of mate selection (Panjeband & Enayat, 2019). Success in choosing a spouse can be one of the factors that guarantee success in other stages of the family life cycle (Palamuleni, 2011).

Mate selection is the process of examining and measuring the characteristics and status of the future spouse from various aspects, such as appearance, income, socio-economic status, education level, job status, family status, etc., so that a set of these characteristics form the behavior of mate selection (Rajabi et al., 2013). In order to increase the quality of the process of mate selection and marriage, it is necessary to have knowledge in this field. Part of this awareness is reflected in knowing the mate selection criteria (Refahi et al., 2010). The mate selection criteria are people's perceptions about the traits and characteristics that are required from a desirable or potential spouse (Buss, 2007). Considering the appropriate criteria for choosing a spouse can be a strong barrier against the wear and tear of married life (Li & Kenrick, 2006).

One of the factors that can prevent the deterioration of married life and strengthen it, is commitment. On the one hand, commitment is influenced by the moral beliefs of each of the spouses, and on the other hand, the intimacy and emotional relationship between the two spouses as a couple (Hosseini et al., 2020). Considering the criterion of moral commitment is related to many biological, sociological and cultural, moral and psychological components. Each of these components, if they exist to what extent in different people, can predict the importance of choosing the criterion of moral commitment by them (Stanley, 2010).

One of the components that can predict the selection of criterion of moral commitment in the process of choosing a spouse is human needs. The choice theory or the reality therapy approach proposed by William Glaser has specifically addressed the issue of human basic needs (Mason & Duba, 2009). Glasser introduces five genetically programmed needs that humans strive to satisfy throughout life (Sahebi, 2022).

The need for survival exists in all living beings, and it creates a desire for every living being to survive and have a safe base in life. The need for love and a sense of belonging

can be the most important need for humans in the modern world because the satisfaction of other needs depends on the proper fulfillment of this need. The need for freedom also expresses the human need for independence, making decisions and acting without the interference of others and external limitations. The need for progress and strength shows itself in the form of progress and a sense of competence in different aspects of life, as well as in the desire to exercise control over people and affairs. The need for fun refers to the good and pleasurable feeling that the experiences and activities of interest and fun create in a person (Sahebi, 2022).

One of the ways that people find to satisfy their basic needs is marriage, in such a way that in the process of choosing a spouse, they consider their needs and satisfy them as best as possible (Sahebi, 2022). All human behavior, especially the behavior of mate selection, is affected by the satisfaction of higher needs (Azari, 2019).

In addition to a set of needs, every person lives with a combination of different values during his lifetime. These values, along with human needs, can play a role in the process of choosing a spouse and considering commitment as a criterion during marriage. In other words, the criteria that a person considers for his future spouse are influenced by cultural values (Jebraeili et al., 2013). Therefore, in any society, culture has a significant effect on the process of choosing a spouse by influencing individual values (Thomas et al., 2020).

Value perceptions and meanings in marriage, which are common among the majority of people in a society, form the cultural values of marriage. Cultural values of marriage are defined in two general dimensions. The first dimension is encirclement versus self-following, which shows how much people are self-following or surrounded by different groups. The values of marriage in the dimension of being surrounded indicate the acceptance, valuing, and respect of the roles and customs that the religion or the ruling tradition of the culture specifies for marriage. The values of marriage in the dimension of self-following are also related to searching and finding one's own inner characteristics in the field of marriage by considering rational guidelines (intellectual self-following) and positive emotional experiences (emotional self-following) (Delkhamoush, 2009).

The second dimension of cultural values of marriage is introduced under the title of hierarchy versus egalitarianism. In the hierarchical pole, these values deal with

accepting, valuing and respecting concepts such as unequal distribution of power and different roles in married life, and they indicate that men and women have traditional roles such as breadwinners and housekeepers. In the egalitarian pole, the values of marriage are more about accepting equal roles in married life, equal distribution of power between men and women, and their commitment to voluntary cooperation in life (Delkhamoush, 2009).

Considering the importance of the criteria for choosing a spouse in creating a lasting and successful marriage, research has been conducted in this field, which mostly shows what factors are related to the criteria for choosing a spouse in general. Jebraeili and colleagues (2013) clearly concluded that there is a relationship between the cultural values of marriage and the criteria for choosing a spouse, and the cultural values of marriage have a significant role in predicting the criteria for choosing a spouse of Beheshti University students. Previous studies found the relationship between secure attachment style and emotion regulation with mate selection criteria and the relationship between attachment styles and mate selection preferences (Ghafoori Asl et al., 2014; Razeghi, 2015). Islam (2021) concluded that there is a relationship between gender and mate selection preferences.

Examining the research background related to the criteria of choosing a spouse shows that the relationship of this variable has been measured with various variables. Nevertheless, there was no research that specifically deals with the relationship between the criterion of moral commitment in choosing a spouse and the cultural values of marriage and basic needs. Knowing the priority of needs and values and their relationship with the criterion of moral commitment for choosing a spouse can help couples and pre-marriage counselors in choosing the appropriate criteria and a worthy wife that fits these criteria.

The purpose of this research is to predict the criterion of moral commitment based on cultural values and basic needs. Therefore, in this research, the following goals were examined:

Predicting the criterion of moral commitment in choosing a spouse based on the cultural values of marriage.

Predicting the criterion of moral commitment in choosing a spouse based on basic needs.

Methodology

The statistical population of this research was single girls aged 8–35 years residing in Yazd, Iran, in 2023. The study sample comprised 353 participants from the target population using convenience sampling. The tools of this research were Preferences Criteria of Spouse Selection Inventory, Marriage Cultural Values Questionnaire and Basic Needs Questionnaire. The collected data were analyzed using Pearson correlation tests and stepwise regression.

Results and discussion

The results of data analysis showed that the average age of the subjects was 22.99 years and the standard deviation of their age was 4.92 years. Among the subjects, 65 people (18.4 percent) had a diploma or lower education, 22 people (6.2 percent) had a post-graduate degree, 180 people (51 percent) had a bachelor's degree, 62 people (17.6 percent) had a master's degree, and finally, 24 people (6.8 percent) had a doctorate or higher education.

Table1 The results of step-by-step multiple regression analysis to predict the criterion of moral commitment based on the cultural values of marriage

model	Predictor variable	R	R^2	R^2_{adj}	β	t	P
1	Hierarchical value	0.409	0.167	0.165	0.409	8.399	0.000
2	Hierarchical value				0.334	6.473	0.000
	Emotional self-following value	0.449	0.201	0.197	0.199	3.867	0.000
3	Hierarchical value				0.317	6.160	0.000
	Emotional self-following value				0.153	2.859	0.005
	Rational self-following value	0.468	0.219	0.213	0.145	2.838	0.005
4	Hierarchical value				0.363	6.571	0.000
	Emotional self-following value				0.105	1.834	0.068
	Rational self-following value				0.133	2.593	0.010
	Value of being surrounded	0.480	0.230	0.221	0.118	2.214	0.028

According to the results of Table 1, the hierarchical value (P<0.001, β=0.363), the value of emotional self-following (P<0.05, β=0.105), the value of rational self-following (P < 0.05, β = 0.133), and the value of being surrounded (P<0.05, β=0.118) together significantly predict 22% of the changes in the criterion of moral commitment.

Table2 The results of step-by-step multiple regression analysis to predict the criterion of moral commitment based on basic needs

model	Predictor variable	R	R^2	Adjusted R^2	β	t	P
1	Need for freedom	0.271	0.074	0.071	0.271	5.282	0.000
2	Need for freedom				0.272	5.368	0.000
	Need for survival	0.319	0.102	0.97	0.169	3.329	0.001
3	Need for freedom				0.226	4.175	0.000
	Need for survival				0.163	3.232	0.001
	Need for fun	0.341	0.116	0.109	0.128	2.364	0.019

According to the results of Table 2, the need for freedom ($P < 0.001$, $\beta = 0.226$), the need for survival ($P < 0.05$, $\beta=0.153$), and the need for fun ($P < 0.05$, $\beta = 0.128$) together significantly predict 10 percent of the changes in the criterion of moral commitment.

Hierarchical value, compared to other cultural values of marriage, has the greatest contribution in predicting the criterion of moral commitment in choosing a wife for girls at the threshold of marriage in Yazd city. The fact that the value of hierarchy entered the regression equation as the first variable and the value of equality does not play a role in predicting the criterion of moral commitment is justified on the basis that the present research was conducted among girls in Yazd city.

It can be explained that Yazd city, due to its traditional context, has not yet been involved in the desecration of sexual roles in married life and the change of these roles. Therefore, Western values such as equality, changing the role of women in marital relationships and the prevalence of premarital relationships have not yet taken hold among the girls of this city (Delkhamoush, 2009; Cherlin, 2004).

The criterion of moral commitment in marriage is also predicted by the values of self-following and being surrounded. People with self-following values, without being surrounded by society, based on their intellectual and emotional guidelines, tend to marry a person who has the criterion of moral commitment. These people, unlike young people who value being surrounded and believe in commitment, chastity and chastity in marriage due to the traditions and beliefs of the society, they make the commitment based on their logic that chastity before marriage and after marriage is for the health and survival of life. Marriage is considered necessary, based on the experiences they have had in the past regarding commitment in emotional relationships they consider it important.

According to the results of the research and what was said, the criterion of moral commitment is predicted by both value dimensions of self-following and being surrounded. The contradiction that both of these values are predictors of the criteria of moral commitment, due to their conflict and opposition, can be justified by considering the level of education and the different age range of the participants in the present study. Young people become more self-adherent in marriage values as their age and education level increase (Delkhamoush, 2009). The people participating in this research are different from the education level of undergraduate to doctorate and from the age range of 18 to 35 years. This difference causes them to oscillate in the value spectrum between self-following and encirclement, and both of these values play a role in predicting the criterion of moral commitment.

The need for freedom, compared to other basic needs, has the largest contribution in predicting the criterion of moral commitment in choosing a spouse for girls on the verge of marriage in Yazd. A significant part of the research participants have a high level of education. Their high education can be considered related to their independence and freedom in the field of education. Such cultural and sociological changes have provided the basis for the need for more freedom for girls in society compared to the past (Sadeghi & Rezaei, 2019). Although the girls present in the research need freedom and independence in their affairs, they also want a standard of moral commitment in their future husband.

In addition to the need for freedom, the need for survival also predicts the criterion of moral obligation. The need for survival is associated with the desire for security, the desire to have sex and caution in taking risks (Sahebi, 2022). Girls who have a strong need for survival seek a sense of security in having sex. Part of this feeling of security comes from their assurance that their spouses are committed before and after marriage. If girls marry someone who meets the criteria of moral commitment, such as no previous marriage or premarital sex, they will feel safe and experience a better sexual relationship with their spouse.

The need for fun predicts the criteria of moral commitment for choosing a spouse in girls on the threshold of marriage with a very small percentage. This relationship can be explained in such a way that girls need to experience fun in the heart of a safe and committed relationship with a person who is committed to them and their marriage.

Unconventional sexual intercourse or any behavior that endangers men's chastity can be a form of inappropriate entertainment (Sahebi, 2022). Girls who need to have fun themselves are aware of examples of fun. This knowledge worries them.

In general, the cultural values of marriage have a greater contribution than basic needs in predicting the criteria of moral commitment in choosing a spouse for girls on the verge of marriage in Yazd city. Considering that Iranian society is in a period of transition and Western values have brought changes in the mentality of young people, it is necessary to identify the value contradictions of young people and provide them with training about the values and needs they have, so that they can go through the process of choosing a spouse with knowledge and travel more easily. Also, educations about the necessity of commitment as a criterion for strengthening the foundations of the family system should be provided to young people so that these educations are an obstacle against the spread of lack of commitment and the increase of extramarital relationships.

Acknowledgments

We are grateful to all the girls of Yazd city and the respected professors of the University of Isfahan who tirelessly helped to complete this research.

Authors' contributions

The first author prepared the draft of the article, and the second and third authors were responsible for revision and correction.

Funding

This research was done without any financial support from any specific institution.

Availability of data and materials

No available

Ethics approval and consent to participate

In this study, the purpose of the research and its applications were clearly explained to the participants. Also, ethical standards, including informed consent and guarantee of confidentiality, were observed. In order to keep the identity confidential, no personal information was collected from the participants.

Consent for publication

Participants were assured that their findings were confidential and would be published in an article without mentioning their personal information.

Competing interests

The author(s) declared no potential conflicts of interest to the research, authorship, and/or publication of this article.

References

Buss, D. (2007). The evolution of human mating. *Acta Psychologica Sinica*, 39(3), 502-512.https://www.researchgate.net/publication/285496342_The_evolution_of_human_mating.

Cherlin, A. (2004). The deinstitutionalization of American marriage. *Journal of Marriage and Family*, 66(4), 848-861. https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00058.

Delkhamoush, M.T. (2009). Hierarchy of Marriage Values Among the Iranian Youth. *Journal of Family Research*, 5(18), 207-230. https://sid.ir/paper/122273/fa. [Persain]

Ghafoori Asl, F., Abdollahi, M.H., & Amiri, M. (2014). Attachment styles, emotion regulation and mate selection among Kharazmi University single students. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 13(26), 131-150. https://sid.ir/paper/359278/fa. [Persain] .

Glasser, W. (1997). *Choice Theory*. Translated by Ali Sahebi. (2022). 44th ed. Tehran, Sayehsokhan Publication. [Persain] .

Glasser, W., & Glasser, C. (2000*). Getting Together and Staying Together*. Translated by Ali Sahebi. (2022). 28th ed. Tehran, Sayehsokhan Publication. [Persain] .

Glasser, W., & Glasser, C. *Getting Together and Staying Together*. Translated by Mina Azari. (2019). Second edition. Tehran, Yooban Publication. [Persain] .

Hosseini, S.R., Jalali, M.R., & Kakavand, A.R. (2020). Romantic and sexual relationship, marital commitment and internet extramarital relationships: Structural equation modeling. *Journal of Family Research*, 16(61), 39-53. https://sid.ir/paper/379841/fa. [Persain] .

Islam, MN. (2021). Gender differences in mate selection criteria among university students in Bangladesh: A study from the social homogamy perspective. *Heliyon*, 7(6), e07378. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07378.

Jebraeili, H., Zadeh Mohammadi, A., & Heidari, M. (2013). The role of cultural values of marriage and sex differences in mate selection. *Developmental Psychology*, 9(36), 377-388. https://sid.ir/paper/101317/fa.[Persain] .

Li, N.P., & Kenrick, D.T. (2006). Sex similarities and differences in preferences for short-term mates: What, whether, and why. *Journal of Personality and social psychology*, 90(3), 468-489. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.90.3.468.

Mason, C., & Duba, J. (2009). Using reality therapy in schools: Its potential impact on the effectiveness of the ASCA National Model. *International Journal of Reality Therapy*, 29(2), 5-12.https://digitalcommons.wku.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1036&context=csa_fac_pub.

Omidianfar, M., Refahi, J., Ghaderi, Z., & Afshoon, E. (2015). The effectiveness of enriching couples' relationships on reducing conflicts Marriage among the employees of

different offices in Yasouj city. *Armaghan-e-Danesh*, 20(6), 538-548. http://armaghanj.yums.ac.ir/article-1-983-en.html. [Persain] .

Palamuleni, M.E. (2011). Socioeconomic determinants of age at marriage in Malawi. *International Journal of Sociology and Anthropology*, 3(7), 224-235. https://academicjournals.org/article/article1379501962_Palamuleni.pdf.

Panjeband, S.Y., Enayat, H. (2019). Exploring the process of wife selection in the point of the divorced men's. *Quarterly Journal of Social Developmental*, 14(1), 127-148. https://dorl.net/dor/20.1001.1.25383205.1398.14.1.5.9 . [Persain] .

Rajabi, Gh.R., & Abbasi, Gh., Khojastemehr, R. (2013). Investigating the relationship between sexual attitudes, love styles and mate selection criteria in college students. *Journal of Counseling Research*, 12(45), 149-164. http://dx.doi.org/10.18869/acadpub.jpcp.4.4.229. [Persain] .

Razeghi, N., Mazaheri, M.A, & Ahadi, H. (2015). The role of attachment in mate selection preferences. *Developmental Psychology*, 11(44), 405-415. https://sid.ir/paper/101400/fa. [Persain.]

Refahi, J., Sanaee, B., Shafiabadi, A., & Sharifi H.P. (2010). A Comparative study of the criteria for choosing a spouse in women and men in Shiraz in two situations when yhey got married and now. *Journal of Counseling Research*, 9(33), 7-31. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/917767/. [Persain.]

Sadeghi, R., & Rezaei, M. (2019).Value- cultural oreintations and attitude toward marriage among youth in tehran city. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(45), 81-105. https://faslname.msy.gov.ir/article_328.html?lang=en . [Persain] .

Stanley, S.M., Rhoades, G.K., & Whitton, S.W. (2010). Commitment: Functions, formation, and the securing of romantic attachment. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 243–257. https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2010.00060.x.

Thomas, A.G., Jonason, P.K., Blackburn, J.D., Kennair, L.E.O., Lowe, R., Malouff, J., Stewart-Williams, S., Sulikowski, D., & Li, P.N. (2020). Mate preference priorities in theEast and West: a cross-cultural test of the mate preference priority model. *Journal of Personality*, 88(3), 606–620. https://doi.org/10.1111/jopy.12514.

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy
Volume 15, Issue 2 - December 2025
10.22034/fcp.2026.140816.2219

پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر بر اساس ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی در دختران در آستانه‌ی ازدواج

دریافت: ۰۱-۰۷-۱۴۰۴ **پذیرش:** ۱۳-۰۹-۱۴۰۴ **انتشار:** ۳۰-۰۹-۱۴۰۴

سارا علی‌چی دانشجوی دکتری مشاوره ، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
سمیه جابری استادیار گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
s.jaberi@edu.ui.ac.ir
مریم فاتحی‌زاده استاد گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر می‌تواند پیش‌بینی کننده‌ی کیفیت زندگی زناشویی پس از ازدواج باشد. ملاک‌های انتخاب همسر در افراد تحت تأثیر عوامل گوناگونی قرار دارد. از جمله‌ی این عوامل می‌توان به نیازها و ارزش‌ها اشاره کرد. هدف از پژوهش حاضر، پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر براساس ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی در دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد بود. این پژوهش از نوع پژوهش توصیفی و همبستگی بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دختران مجرد ۱۸ تا ۳۵ ساله‌ی شهر یزد در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه‌ی آماری شامل ۳۵۳ نفر از جامعه مذکور بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. ابزارهای این پژوهش عبارت بودند از پرسشنامه‌ی اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی، پرسشنامه‌ی ارزش‌های ازدواج و پرسشنامه‌ی نیازهای اساسی. داده‌های گردآوری شده به کمک آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام مورد بررسی قرار گرفت. طبق نتایج رگرسیون گام‌به‌گام، ملاک تعهد اخلاقی براساس ارزش‌های فرهنگی سلسله‌مراتبی، خودپیروی عاطفی، خودپیروی عقلانی و محاط‌شدگی پیش‌بینی می‌شود. همچنین نیاز به آزادی، بقا و تفریح، ملاک تعهد اخلاقی را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به نقش پیش‌بینی کننده‌ی ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی در ملاک تعهد اخلاقی انتخاب همسر، لزوم افزایش آگاهی دختران در آستانه‌ی ازدواج از جهت‌گیری ارزشی و اولویت نیازهای خود قابل اهمیت به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: *ارزش‌های فرهنگی ازدواج، تعهد اخلاقی، ملاک‌های انتخاب همسر، نیازهای اساسی.*

مقدمه

از آغاز زندگی بشر تا به امروز، نخستین و اصلی‌ترین واحد اجتماعی در تمامی فرهنگ‌ها و جوامع خانواده بوده‌است (Omidianfar et al., 2015). اساسی‌ترین و ابتدایی‌ترین مرحله‌ی فرآیند تشکیل خانواده، مرحله‌ی انتخاب همسر[1] است (Panjeband & Enayat, 2019). موفقیت در مرحله‌ی انتخاب همسر می‌تواند یکی از عوامل تضمین کننده‌ی موفقیت در سایر مراحل چرخه‌ی زندگی خانوادگی باشد (Palamuleni, 2011). در صورتی که فرآیند انتخاب همسر به درستی انجام شود و افراد، همسرانی مناسب برگزینند، احتمالاً در آینده زندگی زناشویی رضایت‌بخشی خواهند داشت (Islam, 2021). انتخاب همسر فرآیند بررسی و سنجش ویژگی‌ها و جایگاه همسر آینده از جنبه‌های گوناگون، مانند ویژگی های ظاهری، درآمد، جایگاه اجتماعی ـ اقتصادی، سطح تحصیلات، جایگاه شغلی، جایگاه خانوادگی و غیره است به طوری که مجموعه‌ای از این ویژگی‌ها، فرآیند انتخاب همسر را شکل می‌دهد (Rajabi et al., 2013).

به منظور افزایش کیفیت فرآیند انتخاب همسر و ازدواج، داشتن آگاهی در این حیطه ضروری است. بخشی از این آگاهی در شناخت ملاک‌های انتخاب همسر نمود می‌یابد. برای یک ازدواج موفق لازم است طرفین از ملاک های خود، آگاهی و تعریف روشنی داشته باشند و آن‌ها را به درستی رعایت کنند (Refahi et al., 2010). ملاک های همسرگزینی، ادراک افراد درمورد صفات و ویژگی‌هایی است که از همسر مطلوب یا بالقوه مطالبه می‌شود (Buss, 2007). در نظر گرفتن ملاک‌های مناسب برای انتخاب همسر می‌تواند سد محکمی در برابر فرسودگی و زوال زندگی زناشویی باشد (Li & Kenrick, 2006).

یکی از عواملی که می‌تواند مانع زوال زندگی زناشویی و استحکام‌بخش آن باشد، تعهد[2] است. تعهد از یک سو تحت تأثیر باورهای اخلاقی هر یک از همسران و از سوی دیگر صمیمیت و رابطه‌ی عاطفی بین دو همسر به عنوان یک زوج قرار دارد (Hosseini et al., 2020). تعهد با ایمن کردن دلبستگی عاطفی زوجین باعث کاهش اضطراب از دست دادن همسر و تقویت بنیان‌های زندگی زناشویی می‌شود (Carter, 2012). بنابراین وجود تعهد در همسر به عنوان یک ملاک برای ازدواج،

[1] Mate Selection
[2] Commitment

اهمیت زیادی برای افراد در آستانه‌ی ازدواج دارد. در نظرگرفتن ملاک تعهد اخلاقی برای ازدواج با مؤلفه‌های زیستی، جامعه‌شناختی، فرهنگی، اخلاقی و روان‌شناختی متعددی ارتباط دارد. هر یک از این مؤلفه‌ها در صورتی که به چه میزان در افراد مختلف وجود داشته باشند، می‌توانند اهمیت انتخاب ملاک تعهد اخلاقی را توسط آن‌ها پیش‌بینی کنند (Stanley, 2010).

یکی از مؤلفه‌هایی که می‌تواند پیش‌بینی کننده‌ی انتخاب ملاک تعهد اخلاقی در فرآیند همسرگزینی باشد، نیازهای انسان است (Khanmohammadi, 2018). نیازها تاکنون موضوع نظریه‌ها و رویکردهای مختلف روان‌شناسی بوده‌است (Fereidouni, 2019). نظریه‌ی انتخاب یا رویکرد واقعیت‌درمانی که توسط ویلیام گلاسر مطرح شد، به طور ویژه به موضوع نیازهای اساسی انسان[1] پرداخته‌است (Mason & Duba, 2009). گلاسر پنج نیاز ژنتیکی و برنامه‌ریزی شده را معرفی می‌کند که انسان‌ها در تمام طول عمر در جهت ارضای آن‌ها تلاش می‌کنند. این نیازها بین تمامی انسان‌ها با هر سن، قومیت، نژاد، جنسیت و فرهنگی مشترک است اما اولویت و شدت هر یک از آن‌ها در انسان‌ها متفاوت و منحصر به فرد می‌باشد. به این معنا که در همه‌ی انسان‌ها این پنج نیاز وجود دارد اما در هر کدام از آن‌ها، تعدادی از نیازها اهمیت بیشتری دارد. درنتیجه تلاش برای ارضای نیازهای برجسته‌تر بیشتر خواهد بود. این پنج نیاز اساسی شامل نیاز به بقا، عشق و احساس تعلق، آزادی، قدرت و پیشرفت و تفریح است (Sahebi, 2022). نیاز به بقا در همه‌ی موجودات زنده وجود دارد و تمایلی را برای هر جاندار در جهت زنده ماندن و داشتن پایگاهی ایمن در زندگی، به وجود می‌آورد. انسان‌ها با در نظر گرفتن الزامات اجتماعی و بین فردی، این نیاز را ارضا می‌کنند. نیاز به عشق و احساس تعلق برای انسان دنیای مدرن می‌تواند مهم‌ترین نیاز باشد زیرا ارضای دیگر نیازها به تحقق مناسب این نیاز بستگی دارد. اگر انسان‌ها نتوانند روابطی را تجربه کنند که به آن‌ها احساس تعلق و عشق می‌دهد، دچار عوارض روان‌شناختی خواهند شد. نیاز به آزادی بیانگر نیاز انسان به استقلال، تصمیم‌گیری و فعالیت کردن بدون دخالت اطرافیان و محدودیت‌های بیرونی است. این نیاز تمایل به انجام کارهای مورد علاقه را دنبال می‌کند. نیاز به پیشرفت و قدرت خود را به صورت احساس شایستگی در ابعاد مختلف زندگی همچنین به صورت تمایل برای اعمال کنترل بر افراد و امور نشان می‌دهد. این نیاز می‌تواند محرک خوبی برای پیشرفت انسان‌ها در ابعاد مختلف زندگی باشد. نیاز به تفریح به احساس خوب و لذت

[1] Human Basic Needs

بخشی که تجربیات و فعالیت‌های مورد علاقه و مفرح در فرد ایجاد می‌کند، اشاره دارد. یادگیری آنچه مورد علاقه‌ی فرد است، می‌تواند مهم‌ترین مصداق برای تحقق نیاز به تفریح باشد (Sahebi, 2022).

یکی از راه‌هایی که انسان برای ارضای نیازهای اساسی خود پی می‌گیرد، ازدواج است به گونه‌ای که در فرآیند انتخاب همسر، نیازهای خود و ارضای هرچه بهتر و بیشتر آن‌ها را در نظر می‌گیرد (Sahebi, 2022). تمامی رفتارهای انسان، به ویژه رفتار انتخاب همسر، متأثر از ارضای نیازهای ارجح‌تر قرار می‌گیرد. بنابراین بر اساس نظریه‌ی انتخاب، لازم است افراد از الگوی خاص و منحصر به فرد نیازهای اساسی خود آگاهی یابند و بدانند که کدام یک از نیازها و به چه میزان برای آن‌ها اهمیت دارد. این آگاهی به آن‌ها کمک می‌کند، انتخاب‌های سالم‌تر و مناسب‌تری در زندگی فردی و اجتماعی خود داشته باشند (Azari, 2019).

هر فردی در طول عمر خود علاوه بر مجموعه‌ی نیازها، با ترکیبی از ارزش‌های مختلف نیز زندگی می‌کند. این ارزش‌ها در کنار نیازهای انسان می‌توانند به هنگام ازدواج در فرآیند انتخاب همسر و درنظر گرفتن تعهد به عنوان ملاک نقش داشته باشند. به عبارتی ملاک‌هایی که یک فرد برای همسر آینده‌ی خود در نظر می‌گیرد، از ارزش‌های فرهنگی[1] تأثیر می‌پذیرد (Jebraeili et al., 2013). بنابراین در هر جامعه‌ای، فرهنگ با تأثیر بر ارزش‌های فرد، اثر قابل ملاحظه‌ای بر فرآیند انتخاب همسر و ازدواج دارد (Thomas et al., 2020). فرهنگ مجموعه‌ای از عوامل ذهنی و عینی ساخته شده به دست انسان‌ها است که تضمین بقا و افزایش رضایتمندی آن‌ها را در پی دارد. به همین دلیل این عوامل، در بین افرادی که در زمان، مکان زندگی و زبان گفت‌وگو مشترک بودند، رواج یافتند (Palamuleni, 2011).

بنابراین معیارهای همسر گزینی با ارزش‌های فرهنگی توجیه می‌شوند و مشخصاً تعیین می‌کنند که چه کسی برای همسری مناسب است یا چه رفتارهایی برای زوج‌ها مجاز شمرده می‌شود. دریافت‌ها و معانی ارزشی در حیطه‌ی ازدواج که در بین اکثریت افراد یک جامعه مشترک است، ارزش‌های فرهنگی ازدواج را شکل می‌دهد. ارزش‌های فرهنگی ازدواج در دو بعد کلی تعریف می‌شوند. بعد اول محاط‌شدگی در مقابل خودپیروی است که نشان می‌دهد افراد تا چه حد خودپیرو هستند یا توسط گروه‌های مختلف محاط شده‌اند. ارزش‌های ازدواج در بعد محاط‌شدگی حاکی از پذیرش،

[1] Cultural Values

ارزشمندسازی و احترام به نقش‌ها و رسومی است که مذهب یا سنت حاکم بر فرهنگ برای ازدواج مشخص می‌کند. ارزش‌های ازدواج در بعد خودپیروی نیز مرتبط با جست‌وجو و یافتن ویژگی‌های درونی خاص خویش در زمینه‌ی ازدواج با درنظرگرفتن رهنمودهای عقلی (خودپیروی عقلی) و تجربه‌های مثبت عاطفی (خودپیروی عاطفی) است (Delkhamoush, 2009).

بعد دوم ارزش‌های فرهنگی ازدواج تحت عنوان سلسله‌مراتبی در مقابل برابرنگری معرفی می‌شود. این ارزش‌ها در قطب سلسله‌مراتبی به پذیرش، ارزشمندسازی و احترام به مفاهیمی چون توزیع نابرابر قدرت و متفاوت بودن نقش‌ها در زندگی زناشویی می‌پردازند و بیانگر آن هستند که زن و مرد، نقش‌هایی سنتی مانند نان‌آور و خانه‌دار را بر عهده دارند. در قطب برابرنگری، ارزش‌های ازدواج بیشتر پیرامون پذیرش نقش‌های برابر در زندگی زناشویی، توزیع برابر قدرت میان زن و مرد و تعهد آن‌ها به همکاری داوطلبانه در زندگی است (Delkhamoush, 2009).

همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد موفقیت در ازدواج و تشکیل یک خانواده‌ی پایدار و شاد به در نظر گرفتن ملاک‌های انتخاب همسر مناسب بستگی دارد (Alvi et al., 2014Abdullah et al., 2011 ;). با توجه به اهمیت ملاک‌های همسرگزینی در ایجاد یک ازدواج بادوام و موفق، پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شده‌اند که اکثراً نشان می‌دهند چه عواملی با ملاک‌های انتخاب همسر به صورت کلی رابطه دارند. پژوهش‌ها رابطه‌ی بین سن و جنسیت با ملاک‌های انتخاب همسر را نشان دادند (Schwarz & Hassebrauck, 2012) . همچنین طبق یافته‌های یک پژوهش، بین نگرش‌های جنسی و سبک‌های عشق‌ورزی با ملاک‌های انتخاب همسر رابطه وجود دارد (Rajabi et al., 2013). جبرئیلی و همکاران (Jebraeili et al, 2013) مشخصاً به این نتیجه رسیدند که ارزش‌های فرهنگی ازدواج و ملاک‌های انتخاب همسر رابطه دارند و ارزش‌های فرهنگی ازدواج نقش معناداری در پیش‌بینی ملاک‌های انتخاب همسر دانشجویان دانشگاه بهشتی دارند. مطالعات پیشین به ارتباط سبک دلبستگی ایمن و تنظیم هیجان با ملاک‌های انتخاب همسر و ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و ترجیحات همسرگزینی پی بردند (; Razeghi, 2015Ghafoori Asl et al., 2014). ایسلام (Islam, 2021) به این نتیجه رسید که جنسیت و ترجیحات همسرگزینی رابطه دارند.

بررسی پیشینه‌ی پژوهشی مرتبط با ملاک‌های انتخاب همسر نشان می‌دهد که رابطه‌ی این ملاک‌های با متغیرهای متنوعی بررسی شده است. با این وجود، پژوهشی که مشخصاً به رابطه‌ی بین

ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر با ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی بپردازد، مشاهده نشد. از این رو هنوز مشخص نیست که این دو دسته از عوامل تا چه اندازه در شکل‌گیری یکی از مهم‌ترین ملاک‌های انتخاب همسر یعنی تعهد اخلاقی نقش دارند.

پرداختن به این خلا پژوهشی از این جهت اهمیت دارد که تعهد اخلاقی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی در انتخاب همسر، می‌تواند بر کیفیت، ثبات و رضایت از زندگی زناشویی در آینده اثرگذار باشد. از سوی دیگر، ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر نگرش‌ها، ترجیحات و تصمیم‌گیری‌های افراد در فرآیند انتخاب همسر محسوب می‌شوند. با وجود این، نحوه ارتباط این عوامل با ملاک تعهد اخلاقی هنوز به‌طور تجربی تبیین نشده است.

بنابراین، مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که آیا ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی قادر به پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر هستند و کدام‌یک از این متغیرها سهم بیشتری در تبیین این ملاک دارند. پاسخ به این پرسش، افزون بر غنی‌تر ساختن ادبیات پژوهش در حوزه انتخاب همسر، می‌تواند شواهد علمی مفیدی برای تدوین برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌های پیش از ازدواج فراهم سازد و به متخصصان این حوزه در شناسایی عوامل مرتبط با شکل‌گیری تعهد اخلاقی در انتخاب همسر کمک کند.

بر همین اساس، پژوهش حاضر با اهداف زیر انجام شد:

پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر بر اساس ارزش‌های فرهنگی ازدواج.

پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر بر اساس نیازهای اساسی.

روش

پژوهش حاضر با توجه به هدف پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش، شامل تمامی دختران مجرد ۱۸ تا ۳۵ ساله‌ی ساکن شهر یزد در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه‌گیری با روش در دسترس از میان افراد واجد شرایط انجام شد. در مجموع ۳۸۴ نفر در پژوهش شرکت کردند. پس از بررسی پرسشنامه‌ها، ۳۱ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن یا عدم احراز شرایط ورود به پژوهش از تحلیل حذف شد و در نهایت داده‌های ۳۵۳ نفر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت رعایت اخلاق پژوهش در ابتدای پرسشنامه‌ها متنی برای پاسخ‌دهندگان در نظر گرفته‌شده بود که به آن‌ها اطمینان

می‌داد، این داده‌ها صرفاً در راستای انجام پژوهش استفاده می‌شوند و لازم نیست آن‌ها اطلاعات شخصی خود را ذکر کنند.

ابزارها

پرسشنامه‌ی اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی[1]

پرسشنامه‌ی اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی (PCSSI) توسط رفاهی و همکاران (Refahi et al., 2010) در ۲۲ سؤال و دو بخش ملاک‌های فرآیندی و محتوایی هریک با ۱۱ سؤال برای سنجش ملاک‌های انتخاب همسر و اولویت‌بندی آن‌ها تدوین شده است. مجموعه کنش‌هایی مانند مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله، درک طرف مقابل و انعطاف‌پذیری که سبب سازمان‌دهی نظام و سیستم خانواده می‌شود، ملاک‌های فرآیندی را تشکیل می‌دهند. ویژگی‌های روان‌شناختی و خانوادگی از قبیل تحصیلات، سن، درآمد، قومیت، شغل، مذهب، سلامت روانی و جسمانی، ملاک‌های محتوایی هستند. پاسخ دهندگان به این پرسشنامه، میزان اهمیت هر یک از ملاک‌ها را بر روی لیکرت ۵ درجه‌ای از بسیار بی‌اهمیت با نمره‌ی ۱ تا بسیار بااهمیت با نمره‌ی ۵ درجه‌بندی می‌کنند. رفاهی (Refahi et al., 2010) اعتبار کل پرسشنامه را بر اساس روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۸ بدست آورد. همچنین اعتبار پرسشنامه در بعد فرآیندی برابر با ۰/۸۵ و در بعد محتوایی برابر با ۰/۷۴ است که حاکی از اعتبار مناسب این ابزار می‌باشد.

با توجه به اینکه پرسشنامه‌ی مذکور دارای ناهمخوانی‌هایی در قسمت مؤلفه‌ها بود، با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی به استخراج مؤلفه‌های ملاک‌های انتخاب همسر در این پژوهش پرداخته شد. به همین منظور تعداد ۲۱۵ نفر به عنوان نمونه‌ی مورد نیاز برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی مشخص شدند (Kline, 2010). نتایج آزمون کایزر- میر- اوکلین (KMO = ۷۵۴) برای کفایت حجم نمونه و آزمون بارتلت (p<۰/۰۱) نشان از مناسب بودن و قابلیت تقلیل سؤالات به مؤلفه‌ها را داشت. با توجه به معیار کایزر، شش مؤلفه شناسایی شدند که پس از چرخش واریماکس، سؤالات مرتبط با این شش مؤلفه بدین شرح می‌باشند؛ مؤلفه‌ی اول شامل سؤالات ۱، ۲، ۴ و ۷؛ مؤلفه‌ی دوم شامل سؤالات ۳، ۸، ۹، و ۱۸؛ مؤلفه‌ی سوم شامل سؤالات ۵، ۶، ۱۵، ۱۶ و ۱۷؛ مؤلفه‌ی چهارم شامل سؤالات ۱۰، ۱۹ و ۲۲؛

[1] Preferences Criteria of Spouse Selection Inventory

مؤلفه‌ی پنجم شامل سؤالات ۱۱، ۱۲ و ۲۰ و مؤلفه‌ی ششم شامل سؤالات ۱۳، ۱۴ و ۲۱. مؤلفه‌ی ششم به عنوان خرده مقیاس جدید شامل عفت و پاکدامنی، عدم وجود ازدواج قبلی و نداشتن رابطه‌ی جنسی قبل از ازدواج است. این مؤلفه تحت عنوان ملاک تعهد اخلاقی نام‌گذاری شد و در سایر مراحل پژوهش برای انجام روش همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام مورد استفاده قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر براساس آلفای کرونباخ در شش مؤلفه‌ی بدست آمده به ترتیب شامل مقادیر ۰/۶۴، ۰/۷۴، ۰/۶۸، ۰/۶۵، ۰/۷۵ و ۰/۷۵ بود. بنابراین پایایی این پرسشنامه در ملاک تعهد اخلاقی مقدار ۰/۷۵ را نشان می‌دهد.

پرسشنامه‌ی ارزش‌های ازدواج[1]

پرسشنامه‌ی ارزش‌های ازدواج توسط دلخموش (Delkhamoush, 2013) و بر اساس نظریه‌ی ارزش‌های فرهنگی و مبتنی بر دو ریخت جامع ارزش‌های فرهنگی شوارتز و راس (1995) برای سنجش ارزش‌های ازدواج تهیه شده است. این پرسشنامه در قالب ۴۱ گزاره و دو ریخت ارزشی ساختار بندی شده است. این دو ریخت عبارتند از: محاط‌شدگی با ۱۶ گزاره درمقابل خودپیروی (خودپیروی عقلی با ۶ گزاره و عاطفی با ۷ گزاره) و سلسله‌مراتبی با ۴ گزاره درمقابل برابرنگری با ۷ گزاره. از ۴۱ گزاره‌ی پرسشنامه‌ی ارزش‌های ازدواج، ۲۶ گزاره مختص ارزش‌های اختصاصی قلمرو ازدواج و زندگی زناشویی، ۱۴ گزاره مربوط به انتخاب همسر و ۱ گزاره مختص به بازخورد کلی به ازدواج است. شرکت کنندگان در این پژوهش میزان مخالفت یا موافقت خود را با هر گزاره‌ی این پرسشنامه بر روی لیکرت ۶ درجه‌ای از کاملاً مخالفم با نمره‌ی ۱ تا کاملاً موافقم با نمره‌ی ۶ درجه‌بندی می‌کنند. درصورتی‌که نمره‌های گزینه‌های گزاره‌ها جمع و بر تعداد گزاره‌های مربوط به یک بعد ارزشی تقسیم شود، برای هر بعد نمره‌ای به دست می‌آید که این نمره‌ها می‌توانند از سلسله مراتب ارزش‌های ازدواج ترسیم دقیقی ارائه دهند. پایایی این مقیاس با استفاده از روش بازآزمایی سنجیده شد و در دامنه‌ی متوسط به بالا قرار داشت که ضرایب پایایی برای هر یک از ابعاد عبارتند از: محاط‌شدگی ۰/۸۴، سلسله‌مراتبی ۰/۸۲، خودپیروی عقلی ۰/۸۱، خودپیروی عاطفی ۰/۷۴ و برابرنگری ۰/۶۹ (Delkhamoush, 2007). لازم به ذکر است پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر در ارزش‌های محاط

[1]Marriage Values Questionnaire

شدگی ۰/۸۴، سلسه مراتبی ۰/۷۸، خودپیروی عقلی ۰/۷۶، خودپیروی عاطفی ۰/۸۶ و برابرنگری ۰/۶۷ بدست آمد.

پرسشنامه‌ی نیازهای اساسی[1]

این پرسشنامه برای اولین بار در ایران توسط صاحبی (۱۳۸۰) در قالب ۳۵ سؤال برای سنجش پنج نیاز اساسی تحت عنوان پنج خرده مقیاس نیاز به بقا، نیاز به عشق و تعلق خاطر، نیاز به آزادی، نیاز به قدرت و نیاز به تفریح تهیه شد. نمره‌ی هریک از خرده مقیاس‌ها بین ۷ تا ۳۵ است که نمره‌ی ۷ نشان دهنده‌ی کم‌ترین شدت نیاز و نمره‌ی ۳۵ به معنای بالاترین شدت نیاز است. پاسخ‌دهندگان به این پرسشنامه، شدت هر یک از نیازها را بر روی لیکرت ۵ درجه‌ای از بسیارکم با نمره‌ی ۱ تا بسیارزیاد با نمره‌ی ۵ درجه‌بندی می‌کنند. میزان آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه، ۰/۹ به دست آمده که نشان‌دهنده‌ی پایایی قابل قبول آن است (Haftlang et al., 2019). پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر بر اساس روش آلفای کرونباخ مقدار در خرده مقیاس‌های آن شامل مقادیر زیر هستند؛ نیاز به بقا ۰/۸۸، نیاز به عشق و تعلق خاطر ۰/۷۴، نیاز به آزادی ۰/۷۱، نیاز به قدرت ۰/۶۹ و نیاز به تفریح ۰/۷۷. همچنین میزان پایایی کل پرسشنامه ۰/۷۹ بدست آمد.

شیوه‌ی اجرا پژوهش

ابتدا پرسشنامه‌ها به صورت مجازی تهیه شدند. سپس لینک پرسشنامه از طریق فضای مجازی در اختیار دختران مجرد در ردهٔ سنی ۱۸ تا ۳۵ سال ساکن در شهر یزد قرار گرفت و درمجموع ۳۸۴ پرسشنامه تکمیل شد. پس از بررسی اولیه، تعداد ۳۱ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن یا عدم احراز شرایط لازم از فرایند تحلیل کنار گذاشته شد و در نهایت داده‌های ۳۵۳ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. علاوه بر سؤالات پرسشنامه، توضیحاتی درمورد اهمیت پژوهش و اختیاری بودن مشارکت در آن به شرکت‌کنندگان ارائه شد. از شرکت‌کنندگان به پاس زمانی که گذاشتند، تقدیر و تشکر به عمل آمد.

یافته‌ها

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد میانگین سن آزمودنی‌ها ۲۲/۹۹ سال و انحراف استاندار سن آنها ۴/۹۲ سال بوده است. از بین آزمودنی‌ها ۶۵ نفر (۱۸/۴ درصد) تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۲۲ نفر (۶/۲ درصد)

[1] Basic Needs Questionnaire

فوق دیپلم، ۱۸۰ نفر (۵۱ درصد) کارشناسی ، ۶۲ نفر (۱۷/۶ درصد) کارشناسی ارشد و ۲۴ نفر (۶/۸ درصد) تحصیلات دکتری و بالاتر داشتند.

جدول ۱ میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ملاک تعهد اخلاقی	۱۲/۶۸	۱/۳۷	۱										
ارزش سلسله مراتبی	۱۵/۴۶	۳/۲۶	۰/۴۰۹**	۱									
ارزش برابرنگری	۳۸	۳/۶۵	۰/۲۰۵**	۰/۲۳۲**	۱								
ارزش محاط شدگی	۵۱/۴۶	۱۳/۰۶	۰/۰۹۱*	۰/۲۱۶**	۰/۰۱۷	۱							
ارزش خودپیروی عقلانی	۳۰/۴۸	۳/۳۲	۰/۲۷۶**	۰/۲۳۸**	۰/۴۹۷**	-۰/۱۵۹**	۱						
ارزش خودپیروی عاطفی	۳۰/۵۷	۴/۷۱	۰/۳۲۵**	۰/۳۷۷**	۰/۳۰۹**	-۰/۲۹۵**	۰/۳۶۳**	۱					
نیاز به بقا	۲۴/۷۴	۳/۰۸	۰/۱۶۸**	۰/۱۵۵**	۰/۲۲۹**	۰/۱۴۱**	۰/۱۴۵**	۰/۰۰۹	۱				
نیاز به عشق	۲۷/۴۰	۳/۶۴	۰/۰۴۵	۰/۰۲۶	۰/۱۵۶**	۰/۱۳۴*	۰/۱۱۸*	۰/۱۰۸*	۰/۱۱۴*	۱			
نیاز به آزادی	۲۷/۱۱	۳/۸۰	۰/۲۷۱**	۰/۲۴۸**	۰/۱۳۰*	-۰/۳۳۸**	۰/۲۳۹**	۰/۴۱۹**	-۰/۰۰۳	۰/۰۲۶	۱		
نیاز به قدرت	۲۵/۲۹	۳/۷۳	۰/۰۷۷	۰/۲۱۶**	۰/۰۵۵	-۰/۰۵۸	۰/۱۱۵*	۰/۱۷۳**	۰/۰۴۸	۰/۲۰۷**	۰/۳۰۷**	۱	
نیاز به تفریح	۲۶/۴۸	۳/۸۷	۰/۲۱۷**	۰/۲۲۹**	۰/۱۹۸	-۰/۰۵۰	۰/۱۲۹*	۰/۴۰۶**	۰/۰۴۴	۰/۴۱۴**	۰/۳۶۳**	۰/۲۴۰**	۱

*p< ۰/۰۵ **p<۰/۰۱

براساس اطلاعات جدول شماره‌ی ۱ که در آن میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای حاضر در پژوهش ارائه شده، مقدار همبستگی بین ملاک تعهد اخلاقی با تمامی نیازها به غیر از نیاز به عشق و قدرت مثبت و معنادار است (p <۰/۰۵). مقدار همبستگی بین ملاک تعهد اخلاقی با تمامی ارزش‌های ازدواج نیز مثبت و معنادار است (p <۰/۰۵). در بین ارزش‌های فرهنگی ازدواج، ارزش سلسله‌مراتبی با ۰/۴۰۹ و از بین نیازهای اساسی، نیاز به بقا با ۰/۲۷۱ بیشترین همبستگی را با ملاک تعهد اخلاقی دارند.

همچنین مقادیر آزمون کولموگروف –اسمیرنوف و سطح معناداری آن برای متغیرهای پژوهش همگی بیشتر از ۰/۰۵ شده‌اند. در نتیجه توزیع نمرات آزمودنی‌ها در متغیرهای پژوهش نرمال بوده‌است. بررسی خطی بودن رابطه‌ی متغیرهای پیش‌بین (ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی) با متغیر ملاک (ملاک تعهد اخلاقی) نشان داد رابطه‌ی خطی بین آن‌ها برقرار است و شرایط استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون وجود دارد. در ادامه نتایج این آزمون‌ها ارائه شده‌اند.

جدول ۲ نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه گام به گام جهت پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی براساس ارزش‌های ازدواج

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	R	R^2	R^2_{adj}	β	t	F	P
تعهد اخلاقی	ارزش سلسله‌مراتبی	۰/۴۰۹	۰/۱۶۷	۰/۱۶۵	۰/۴۰۹	۸/۳۹۹	۷۰/۵۴۵	۰/۰۰۰
	ارزش سلسله‌مراتبی				۰/۳۳۴	۶/۴۷۳		۰/۰۰۰
	ارزش خودپیروی عاطفی	۰/۴۴۹	۰/۲۰۱	۰/۱۹۷	۰/۱۹۹	۳/۸۶۷	۴۴/۱۵۴	۰/۰۰۰
	ارزش سلسله‌مراتبی				۰/۳۱۷	۶/۱۶۰		۰/۰۰۰
	ارزش خودپیروی عاطفی				۰/۱۵۳	۲/۸۵۹		۰/۰۰۵
	ارزش خودپیروی عقلانی	۰/۴۶۸	۰/۲۹۱	۰/۲۱۳	۰/۱۴۵	۲/۸۳۸	۳۲/۷۱۴	۰/۰۰۵
	ارزش سلسله‌مراتبی				۰/۳۶۳	۶/۵۷۱		۰/۰۰۰
	ارزش خودپیروی عاطفی				۰/۱۰۵	۱/۸۳۴		۰/۰۴۸
	ارزش خودپیروی عقلانی				۰/۱۳۳	۲/۵۹۳		۰/۰۱۰
	ارزش محاط‌شدگی	۰/۴۸۰	۰/۲۳۰	۰/۲۲۱	۰/۱۱۸	۲/۲۱۴	۲۶/۰۳۴	۰/۰۲۸

براساس یافته‌های جدول شماره‌ی ۲، نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی بر اساس ارزش‌های فرهنگی ازدواج نشان داد در گام اول ارزش سلسله‌مراتبی (β=۰/۴۰۹ ،p<۰/۰۰۱) ۱۶ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طور معناداری پیش‌بینی می‌کند. در گام دوم ارزش خودپیروی عاطفی (β=۰/۱۹۹ ،p<۰/۰۰۱) به ارزش سلسله‌مراتبی (β=۰/۳۳۴ ،p<۰/۰۰۱) افزوده شده است و آن‌ها باهم ۱۹ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طورمعناداری پیش‌بینی می‌کنند. در گام سوم ارزش خودپیروی عقلانی (β=۰/۱۴۵ ،p<۰/۰۰۱) به ارزش سلسله‌مراتبی (β=۰/۳۱۷ ،p<۰/۰۰۱) و ارزش خودپیروی عاطفی (β=۰/۴۰۹ ،p<۰/۰۱) افزوده شده است و متغیرهای مذکور در مجموع ۲۱ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طورمعناداری پیش‌بینی می‌کنند. در گام چهارم ارزش محاط‌شدگی (β=۰/۱۱۸ ،p<۰/۰۵) به ارزش سلسله‌مراتبی (β=۰/۳۶۳ ،p<۰/۰۰۱)، ارزش خودپیروی عاطفی (p<۰/۰۵، β=۰/۱۰۵) و ارزش خودپیروی عقلانی (β=۰/۱۳۳ ،p<۰/۰۵) افزوده شده است که در مجموع ۲۲ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طور معناداری پیش‌بینی می‌کنند. همچنین میزان شاخص‌های هم‌خطی کم‌تر از حدی است که نتایج را تحت تأثیر قرار دهد. ضمناً ارزش برابرنگری به علت آن‌که نقش معناداری در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی نداشته وارد معادله‌ی رگرسیونی نشده است.

جدول ۳ نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه گام به گام جهت پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی براساس نیازهای اساسی

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	R	R^2	R^2_{adj}	β	t	F	P
	نیاز به آزادی	۰/۲۷۱	۰/۰۷۴	۰/۰۷۱	۰/۲۷۱	۵/۲۸۲	۲۷/۸۹۹	۰/۰۰۰
	نیاز به آزادی				۰/۲۷۲	۵/۳۶۸	۱۹/۸۹۱	۰/۰۰۰
	نیاز به بقا	۰/۳۱۹	۰/۱۰۲	۰/۰۹۷	۰/۱۶۹	۳/۳۲۹		۰/۰۰۱
تعهد اخلاقی								
	نیاز به آزادی				۰/۲۲۶	۴/۱۷۵		۰/۰۰۰
	نیاز به بقا				۰/۱۶۳	۳/۲۳۲		۰/۰۰۱
	نیاز به تفریح	۰/۳۴۱	۰/۱۱۶	۰/۱۰۹	۰/۱۲۸	۲/۳۶۴	۱۵/۲۹۸	۰/۰۱۹

براساس یافته‌های جدول شماره‌ی ۳، نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی بر اساس نیازهای اساسی نشان داد در گام اول نیاز به آزادی (β=۰/۲۷۱ ،p<۰/۰۰۱) ۷ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طورمعناداری پیش‌بینی می‌کند. در گام دوم نیاز به بقا (β=۰/۱۶۹ ،p<۰/۰۱) به نیاز به آزادی (β=۰/۲۷۲ ،p<۰/۰۰۱) افزوده شده است و آن‌ها باهم ۹ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طورمعناداری پیش‌بینی می‌کنند. در گام سوم نیاز به تفریح (β=۰/۱۲۸ ،p<۰/۰۵) به نیاز به آزادی (β=۰/۲۲۶ ،p<۰/۰۰۱) و نیاز به بقا (β=۰/۱۵۳ ،p<۰/۰۵) افزوده شده است که در مجموع ۱۰ درصد از تغییرات ملاک تعهد اخلاقی را به طور معناداری پیش‌بینی می‌کنند. همچنین میزان شاخص‌های هم‌خطی کم‌تر از حدی است که نتایج را تحت تأثیر قرار دهد. ضمناً نیاز به عشق و نیاز به قدرت به علت آن‌که نقش معناداری در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی نداشته وارد معادله رگرسیونی نشده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر بر اساس ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی در دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد انجام شد. طبق نتایج به دست آمده ارزش‌های سلسله‌مراتبی، خودپیروی عقلانی، خودپیروی عاطفی و محاط‌شدگی به ترتیب ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین از بین نیازهای اساسی، نیاز به آزادی، بقا و تفریح به ترتیب پیش‌بینی کننده‌ی ملاک تعهد اخلاقی در دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد هستند. نتایج این پژوهش مبنی بر اینکه ارزش‌ها و نیازهای افراد پیش‌بینی کنندهٔ ملاک تعهد اخلاقی هستند با پژوهش علی‌چی

(Alichi, 2023) همسو است. علی‌چی و همکاران (Alichi et al., 2025) در پژوهش خود که به صورت کیفی انجام شده نشان داده است که ارزش‌ها و نیازهای دختران در آستانهٔ ازدواج دو منبع مهم در ایجاد و شکل دهی ملاک‌های انتخاب همسر هستند.

ارزش سلسله‌مراتبی نسبت به سایر ارزش‌های فرهنگی ازدواج بیشترین سهم را در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش جبرئیلی و همکاران (Jebraeili et al., 2013) است که ارزش سلسه‌مراتبی را جز ارزش‌های پیش‌بینی کنندهٔ ملاک نداشتن رابطهٔ جنسی قبلی معرفی می‌کنند. این ارزش بیانگر دیدگاهی است که افراد و به طور ویژه دختران نسبت به توزیع قدرت و توازن نقش‌ها در جامعه دارند. به نظر می رسد اینکه ارزش سلسله‌مراتبی به عنوان یکی از پیش‌بینی کننده‌های ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر ظهور یافته‌است، به دلیل ویژگی‌های نمونه‌ی پژوهش حاضر باشد. در واقع می‌توان انتظار داشت که در شهر یزد با توجه به بافت سنتی حاکم بر آن، ارزش‌های مدرن‌تری مثل ارزش برابرنگری هنوز غلبه نکرده باشد. دلخموش (Delkhamoush, 2009) پیش‌بینی می‌کند احتمالا ارزش سلسله‌مراتبی در شهرهایی به غیر از تهران که ممکن است توسعه‌یافتگی اجتماعی–اقتصادی کمتری داشته‌باشند، نقش بیشتری در ازدواج جوانان ایفا کند. بنابراین سهمی که ارزش سلسله‌مراتبی در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی دختران شهر یزد دارد، نشان می‌دهد تغییر نقش زن در روابط زناشویی و رواج روابط پیش از ازدواج هنوز بر دختران این شهر غلبه نیافته است و آن‌ها به نقش‌های سنتی زن و مرد، جایگاه مهم خانواده و استحکام رابطه‌ی زن و شوهر اعتقاد دارند (Cherlin, 2004; Delkhamoush, 2009).

بنابر آنچه گفته شد حفظ نظام خانواده برای دختران با نظام ارزشی سلسله‌مراتبی اهمیت دارد. بنابراین با توجه به اهمیت ملاک تعهد اخلاقی در حفظ و پایداری زندگی زناشویی و پیشگیری از رواج روابط فرازناشویی، به نظر می رسد ارزش سلسله مراتبی که مبتنی بر تقویت نقش های زن و مرد است، زندگی زناشویی را از خطرات دنیای مدرن محفوظ بدارد. در نتیجه ارزش سلسله‌مراتبی در دختران شهر یزد پیش‌بینی کننده‌ی تمایل آن‌ها به ازدواج با مردی است که با شرایطی از قبیل نداشتن رابطه‌ی جنسی پیش از ازدواج و عدم ازدواج قبلی به آن‌ها حسی از تعهد اخلاقی را القا کند (Jebraeili et al., 2013 ; Ghanbaribarzain et al., 2018).

ملاک تعهد اخلاقی در ازدواج با ارزش‌های خودپیروی و محاط‌شدگی نیز پیش‌بینی می‌شود. ارزش‌های ازدواج در بعد خودپیروی به این معناست که افراد فرآیند انتخاب همسر و ازدواج را بر اساس رهنمودهای عقلی (خودپیروی عقلی) و تجربه‌های مثبت عاطفی (خودپیروی عاطفی) خویش طی می‌کنند. بعد محاط‌شدگی نیز نشان می‌دهد افراد تا چه حد توسط گروه‌های مختلف محاط شده‌اند. ارزش‌های ازدواج در بعد محاط‌شدگی حاکی از پذیرش، ارزشمندسازی و احترام به نقش‌هایی است که مذهب یا سنت حاکم بر فرهنگ برای ازدواج مشخص می‌کند. دلخموش(Delkhamoush, 2009) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که در افراد با عقاید سنتی‌تر ارزش محاط‌شدگی و در جوانان با باورهای مدرن ارزش خودپیروی حاکم است. افراد با ارزش‌های خودپیروی بدون آن که توسط جامعه محاط شده‌باشند، بر پایه‌ی رهنمودهای عقلی و عاطفی خود تمایل به ازدواج با فردی دارند که ملاک تعهد اخلاقی را به همراه داشته باشد. در واقع این افراد برخلاف کسانی که توسط ارزش‌های سایرین محاط شده‌اند و صرفاً به دلیل ارزش‌های عمومی تعهد در ازدواج را مهم می‌شمارند، بر اساس رهنمودهای عقلی و عاطفی خود به ملاک تعهد اخلاقی برای انتخاب همسر اهمیت می‌دهند.

بنابر نتایج پژوهش و آنچه گفته شد، ملاک تعهد اخلاقی با هر دو بعد ارزشی خودپیروی و محاط‌شدگی پیش‌بینی می‌شود. تناقض ظاهری موجود در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی براساس دو ارزش متفاوت خودپیروی و محاط‌شدگی می‌تواند بر اساس سطح تحصیلات و بازه‌ی سنی شرکت‌کنندگان تبیین شود. طبق نظر دلخموش (Delkhamoush, 2009) جوانان با افزایش سن و سطح تحصیلات در ارزش‌های ازدواج بیشتر خودپیرو می‌شوند. مشخصاً در این پژوهش افراد شرکت‌کننده از سطح تحصیلات زیردیپلم تا دکتری و از رده‌ی سنی ۱۸ تا ۳۵ سال متفاوت هستند. همین تفاوت باعث می‌شود که آن‌ها در طیف ارزشی بین خودپیروی و محاط‌شدگی در نوسان باشند و این ارزش‌ها، هر دو، در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی نقش داشته‌باشند. از سوی دیگر جامعه‌ی ایران در حال گذار از سنت به مدرنیته است. این گذار، دختران جامعه را با تفکرات آمیخته‌ای همراه کرده است، به گونه‌ای که نه تنها ارزش‌ها و الگوهای کهنه کاملاً از بین نرفته‌اند بلکه الگوها و سبک مدرنیته هنوز به صورت کامل در جامعه استقرار نیافته است (Hajikhademi & Karimi Heidaripoor, 2020). در پژوهش جبرئیلی و همکاران (Jebraeili et al., 2013) ملاک نداشتن رابطهٔ جنسی قبلی که به نوعی یکی از تعیین کننده‌های ملاک تعهد اخلاقی است توسط ارزش خودپیروی نیز پیش‌بینی می‌شود و بر این اساس نتایج پژوهش حاضر در این زمینه همسو با یافته‌های پژوهش جبرئیلی و همکاران

(Jebraeili et al., 2013) است. با این وجود در پژوهش مذکور ارزش محاط‌شدگی جز پیش‌بینی کننده‌های ملاک نداشتن رابطهٔ جنسی قبلی نیست و از این جهت پژوهش حاضر با نتایج پژوهش ذکر شده ناهمسو است. یکی از دلایل نتایج ناهمسو بین پژوهش حاضر و پژوهش جبرئیلی و همکاران (Jebraeili et al., 2013) می‌تواند به تفاوت در نمونه پژوهش مربوط شود؛ در پژوهش حاضر بر خلاف پژوهش جبرئیلی و همکاران نمونه صرفاً شامل دانشجویان نیست بلکه تمامی دختران در آستانهٔ ازدواج در بازهٔ سنی ۱۸ تا ۳۵ سال را دربرمی‌گیرد. بنابراین می‌توان اینگونه تبیین کرد که بنابر نظر دلخموش (Delkhamoush, 2009) احتمالاً گروهی از دخترانی که در پژوهش حاضر سن کمتر و سطح تحصیلات پایین‌تر داشته‌اند و حتی دانشجو نبوده‌اند، بیشتر به سمت بعد ارزشی محاط‌شدگی متمایل شده باشند.

براساس نتایج پژوهش حاضر از میان نیازهای اساسی، نیاز به آزادی بیشترین سهم را در پیش‌بینی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد دارد. بخش قابل توجهی از شرکت‌کنندگان در پژوهش سطح تحصیلات بالایی دارند. تحصیلات بالای شرکت‌کنندگان را می‌توان مرتبط با استقلال و آزادی آن‌ها در زمینه‌ی تحصیل کردن دانست. همچنین تغییرات فرهنگی و جامعه‌شناختی، زمینه را برای نیاز به آزادی بیشتر دختران در جامعه نسبت به گذشته فراهم کرده است (Sadeghi & Rezaei, 2019). هرچند دختران حاضر در پژوهش نیاز به آزادی و استقلال در امور خود دارند اما خواهان ملاک تعهد اخلاقی در همسر آینده‌ی خود نیز هستند.

آدامز و جونز (Adams & Jones, 1997) سه سطح برای تعهد در رابطه‌ی زناشویی تعریف کرده‌اند. سطح اول بیانگر تعهد به همسر به عنوان فردی است که دوست‌داشتنی به نظر می‌رسد و می‌توان با لذت در کنار او زندگی کرد. سطح دوم تعهد به ازدواج را به عنوان یک قرار اجتماعی و مقدس که پایبندی به قواعد آن الزامی است، در نظر می‌گیرد. سطح سوم نیز به الزام ادامه دادن به ازدواج با توجه به دارایی های مشترک موجود و هزینه های پس از جدایی اشاره دارد.

با در نظر گرفتن سطوح تعهد می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که دختران در آستانه‌ی ازدواج با وجود نیازی که به آزادی دارند با تعهد به همسر در مفهوم شریکی دوست‌داشتنی و ازدواج در مفهوم مقدس و اجتماعی آن مشکلی ندارند. این افراد با وجود آزادی‌هایی که داشته‌اند یا در ادامه‌ی زندگی خواهان آن‌ها هستند، تمایل دارند تا همسرشان به آن‌ها و ازدواجشان پایبند باشد. این در حالی است که دختران با نیاز به آزادی بالا، سطح سوم تعهد به معنای احساس اجبار به زندگی را برای خود یا همسرشان برنمی‌تابند. بنابراین

دختران امروزی با توجه به تغییر و تحولاتی که در سطح جامعه نسبت به گذشته در حال رخ دادن است، نیاز به آزادی زیادی دارند اما همچنان انتظارات آن‌ها از همسر آینده و ازدواجشان با مفهوم تعهد گره خورده است. همچنین دختران درآستانه‌ی ازدواج امروزی با وجود دستاوردی به نام آزادی که مدرنتیه برای آن‌ها به همراه داشته‌است، شاهد کاهش تعهد نسبت به زندگی مشترک و متعاقباً افزایش روابط فرازناشویی به طور گسترده در اطراف خود هستند (Fouladiyan et al., 2020). بنابراین آن‌ها مادامی که نیاز به آزادی دارند، برای در امان ماندن از بروز روابط فرازناشویی و تجربهٔ ازدواج پایدار، همچنان تعهد را به عنوان یک ملاک برای ازدواج مطالبه می‌کنند. این یافته با پژوهش مبلیان و همکاران(Moblian et al., 2021) همسو است. این درحالی است که وزیری (Vaziri, 2015) یافته‌ای مغایر با نتیجه پژوهش حاضر و پژوهش مبلیان و همکاران(Moblian et al., 2021) گزارش کرده است.

علاوه بر نیاز به آزادی، نیاز به بقا نیز ملاک تعهد اخلاقی را پیش‌بینی می‌کند. نیاز به بقا با امنیت‌خواهی، تمایل به داشتن رابطه‌ی جنسی و احتیاط در خطرپذیری همراه است (Sahebi, 2022). دخترانی که نیاز زیادی به بقا دارند، به دنبال حس امنیت در برقراری رابطه‌ی جنسی هستند. بخشی از این احساس امنیت به اطمینان آن‌ها از متعهد بودن همسرشان در دوران پیش از ازدواج و پس از ازدواج برمی‌گردد. اگر دختران با فردی ازدواج کنند که معیارهای تعهد اخلاقی از جمله نداشتن ازدواج قبلی یا رابطه‌ی جنسی پیش از ازدواج را دارا باشد، احساس امنیت خواهند کرد و رابطه‌ی جنسی بهتری را با همسرشان تجربه می‌کنند. دختران به دلیل نیاز به بقا، میل زیادی به خطرپذیری در زندگی ندارند و تمایل آن‌ها به داشتن زندگی محتاطانه است. لذا اگر با فردی ازدواج کنند که معیار تعهد اخلاقی را دارد، زندگی آن‌ها کمتر با خطر روابط فرازناشویی و زوال همراه خواهدبود.

در این میان نیاز به تفریح با درصد بسیار کمی پیش‌بینی کننده‌ی ملاک تعهد اخلاقی برای انتخاب همسر در دختران در آستانه‌ی ازدواج است. به نظر می رسد دختران نیاز دارند تا تفریح را در دل یک رابطه‌ی امن و متعهدانه در کنار فردی که نسبت به آن‌ها و ازدواجشان تعهد دارد، تجربه کنند. برقراری رابطه‌ی جنسی خارج از عرف یا هرنوع رفتاری که عفت و پاکدامنی مردان را به خطر می‌اندازد، می‌تواند مصادق نوعی تفریح نامناسب باشد (Sahebi, 2022). براساس نتایج پژوهش مبلیان و همکاران (Moblian et al., 2021) نیز که با نتایج پژوهش حاضر همسویی دارد، اگر نیاز به تفریح توسط فردی که به همسر و زندگی‌اش تعهدی ندارد در خارج از رابطه‌ی زناشویی ارضا شود، می‌تواند بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی اثر منفی داشته‌باشد.

درنتیجه دختران خواهان ازدواج با فردی هستند که ملاک تعهد اخلاقی را داشته باشد و بستری امن جهت ارضای نیاز به تفریح برای خود و همسرش فراهم کند.

بر اساس نتایج پژوهش، ارزش‌های فرهنگی ازدواج و نیازهای اساسی دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد می‌توانند پیش‌بینی کننده‌ی ملاک تعهد اخلاقی در انتخاب همسر باشند. از سویی به دلیل اینکه جامعه‌ی ایران در مرحله‌ی گذار از سنت به مدرنیته است، دختران در آستانه‌ی ازدواج با ترکیبی از سنت و مدرنیته به استقبال انتخاب همسر و ازدواج می‌روند. این ترکیب باعث تناقضاتی در اولویت ارزش‌ها و نیازهای دختران شده است به گونه‌ای که آن‌ها با وجود تمایل به آزادی زیاد، معتقد به ارزش سلسله‌مراتبی و خواهان تعهد اخلاقی هستند.

محدودیت‌های پژوهش

این پژوهش صرفاً دختران در آستانه‌ی ازدواج شهر یزد را مورد مطالعه قرار داده است. همچنین سن، تحصیلات و جایگاه اجتماعی-اقتصادی را به عنوان عوامل مؤثر بر ارزش‌ها و نیازهای افراد کنترل نکرده است، لذا در این زمینه‌ها محدودیت‌هایی دارد و در تعمیم نتایج آن باید جانب احتیاط رعایت شود.

پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی

با توجه به آنچه گفته شد به دلیل اینکه جامعه‌ی ایران در مرحله‌ی گذار از سنت به مدرنیته است، تناقضاتی در اولویت ارزش‌ها و نیازهای دختران وجود دارد. بنابراین پیشنهاد می‌شود آموزش‌هایی به افراد در آستانه‌ی ازدواج ارائه شود تا آن‌ها با ضرورت در نظر گرفتن تعهد اخلاقی به عنوان یک ملاک برای انتخاب همسر و اهمیت شناسایی تناقضات ارزشی و اولویت نیازهای خود آشنا شوند. این آموزش‌ها به دختران در آستانه‌ی ازدواج کمک می‌کند تا انتخاب و ازدواج بهتری داشته باشند که نوید بخش زندگی زناشویی پایدار آن‌ها خواهد بود. همچنین پیشنهاد می‌شود تا پژوهش‌های آتی، در سایر شهرها با سطح توسعه‌یافتگی اجتماعی-اقتصادی متفاوت به خصوص در شهرهایی که مدرنیته در آن‌ها نفوذ بیشتری داشته است، انجام شود. همچنین درصورتی‌که این پژوهش مجدداً با درنظرگرفتن سن، تحصیلات و طبقه‌ی اجتماعی-اقتصادی شرکت‌کنندگان انجام شود، نتایج دقیق‌تری به دست می‌آید که با مقایسه‌ی نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر می‌توان راهکارهایی بهتر متناسب با هر گروه سنی با هر سطحی از باورهای مدرن یا سنتی و تحصیلات و سطح اجتماعی-اقتصادی در راستای ارتقای تعهد و پایبندی به زندگی زناشویی ارائه کرد.

اخلاق پژوهش

در این پژوهش هدف تحقیق و کاربردهای آن برای شرکت‌کنندگان به طور کاملاً مشخص توضیح داده شد. همچنین موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه و تضمین رازداری رعایت گردید. به منظور محرمانه ماندن هویت، از شرکت‌کنندگان اطلاعات شخصی دریافت نشد.

منابع مالی

این پژوهش بدون حمایت مالی هیچ‌گونه نهاد خاصی انجام شده است.

دسترسی به مواد و داده‌ها

داده‌ها محرمانه بوده و نتایج آن در اختیار هیچ‌کسی قرار نخواهد گرفت.

تائید اخلاقی و رضایت مشارکت‌کنندگان

در این مطالعه، علاوه بر نوشتن راهنما در ابتدای پرسشنامه، هدف از پژوهش برای شرکت‌کنندگان در پژوهش توضیح داده شد و آن‌ها در صورت رضایت به سؤالات پاسخ دادند.

رضایت برای انتشار

نویسنده برای انتشار این مقاله رضایت کامل دارد.

تصریح درباره تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافعی بین نویسندگان این مقاله وجود ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی دختران شهر یزد که بی چشم‌داشت در به سرانجام رسیدن این پژوهش همراهی کردند، قدردانی می‌شود.

References

Abdullah, H.S., Li, L.P., & David, A.P.V. (2011). Gender differences in mate selection criteria among Malaysian undergraduate students. *Journal of Sarjana*, 26 (2), 33–50. https://doi.org/10.1016%2Fj.heliyon.2021.e07378.

Adams, J.M., & Jones, T. (1997). The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1177-1196. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.72.5.1177.

Alichi, S. (2023). Exploring the sources of mate selection criteria in girls on the verge of marriage. *Unpublished master's dissertation, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan.* https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/b03198d7ffa8c2e6bc6926e32c1e3b32 . [Persain] .

Alichi, S., Fatehizade, M., and Jaberi, S. (2025). Exploring the Resources of Mate Selection Criteria in Girls on the Verge of Marriage. *Biannual Journal of Applied Counseling*, *15*(1), 19-38. https://doi.org/10.22055/jac.2025.47054.2027

Alvi, A.K., Haneef, M., & Ali, F. (2014). Spouse selection criteria: a case study of university students. *Sci. Int.*, 26 (5), 2509–2513. https://ssrn.com/abstract=2937179

Buss, D. (2007). The evolution of human mating. *Acta Psychologica Sinica*, 39(3), 502-512. https://www.researchgate.net/publication/285496342_The_evolution_of_human_mating.

Carter, J. (2012). What is commitment? Women's accounts of intimate attachment. *Families, Relationships and Societies*, 2(1), 133-157. http://dx.doi.org/10.1332/204674312X645484.

Cherlin, A. (2004). The deinstitutionalization of American marriage. *Journal of Marriage and Family*, 66(4), 848-861. https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00058.

Delkhamoush, M.T. (2009). Hierarchy of Marriage Values among the Iranian Youth. *Journal of Family Resear*ch, 5(18), 207-230. https://sid.ir/paper/122273/fa.[Persain] .

Delkhamoush, M.T. (2007). Iranian youth marital values. *Developmental Psychology*, 3(12), 299-309. https://www.sid.ir/paper/101253/en .[Persain] .

Delkhamoush, M.T. (2013). Marriage Values Survey: Questionnaire, Instruction and Scoring Key. *Developmental Psychology*, 5(18), 207-230. https://sanad.iau.ir/journal/jip/article_512522_9cf9eded732714d1c93a64d66c92ec15.pdf . [Persain] .

Fereidouni, H., Omidi, A., & Tamannaeifar, Sh. (2019). The effectiveness of choice theory education on happiness and self-esteem in university students. *Journal of Practice in Clinical Psychology*, 7(3), 207-214. https://jpcp.uswr.ac.ir/article-1-599-en.pdf. [Persain] .

Fouladiyan, M., Baradarankashani, Z., & Dayyaree, M. (2020). Sociological analysis of extramarital affairs: a grounded theory. *Journal of Social Problems of Iran*, 11(2), 177-206. https://sid.ir/paper/952522/fa .[Persain] .

Ghafoori Asl, F., Abdollahi, M.H., & Amiri, M. (2014). Attachment styles, emotion regulation and mate selection among Kharazmi University single students. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 13(26), 131-150. https://sid.ir/paper/359278/fa.[Persain].

Ghanbaribarzain, A., Salmanvandy, Sh., & Fatemi, N.S. (2018). An analysis of the impact of premarital sexual relations on marriage orientation (Case Study: Students of University of Isfahan). *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 7(3), 33-54. https://doi.org/10.22108/ssoss.2019.113584.1325. [Persain].

Glasser, W. (1997). *Choice Theory*. Translated by Ali Sahebi. (2022). 44th ed. Tehran, Sayehsokhan Publication. [Persain].

Glasser, W., & Glasser, C. (2000). *Getting Together and Staying Together*. Translated by Ali Sahebi. (2022). 28th ed. Tehran, Sayehsokhan Publication. [Persain].

Glasser, W., & Glasser, C. *Getting Together and Staying Together*. Translated by Mina Azari. (2019). Second edition. Tehran, Yooban Publication. [Persain].

Haftlang, F., Ebrahimi, M.E., Zamani, N., Sahebi, Ali. (2019). The Relationship between the Severity of Essential Needs in Glaser's Theory with Satisfaction of Couple, Mental Health and Psychological Well-being of Married Students of Islamic Azad University, Hamedan Branch. *The women and families cultural-Educational*, 4(47), 23-38. https://dorl.net/dor/20.1001.1.26454955.1398.14.47.2.8 . [Persain].

Hosseini, S.R., Jalali, M.R., & Kakavand, A.R. (2020). Romantic and sexual relationship, marital commitment and internet extramarital relationships: Structural equation modeling. *Journal of Family Research*, 16(61), 39-53. https://sid.ir/paper/379841/fa. [Persain].

Islam, MN. (2021). Gender differences in mate selection criteria among university students in Bangladesh: A study from the social homogamy perspective. *Heliyon*, 7(6), e07378. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07378.

Jebraeili, H., Zadeh Mohammadi, A., & Heidari, M. (2013). The role of cultural values of marriage and sex differences in mate selection. *Developmental Psychology*, 9(36), 377-388. https://sid.ir/paper/101317/fa. [Persain].

Karimi Hajikhademi, F., & Heidaripoor, K. H. (2020). Conflict between tradition and modernity in modern education. *Oormazd Journal*, 51(2), 49-64. https://sid.ir/paper/524195/fa. [Persain].

Kline, R.B. (2010). Principles and practice of structural equation modeling. NewYork: The Guilford Press.

KhanMohammadi, Z., Bazzazian, S., Amirimajd, M., & Ghamari, M. (2018). The mediating role of family function in the relationship between psychological basic needs, marital expectations and marital commitment. *Contemporary Psychology*, 13(2), 158-168. http://dx.doi.org/10.29252/bjcp.13.2.158. [Persain].

Li, N.P., & Kenrick, D.T. (2006). Sex similarities and differences in preferences for short-term mates: What, whether, and why. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(3), 468-489. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.90.3.468.

Mason, C., & Duba, J. (2009). Using reality therapy in schools: Its potential impact on the effectiveness of the ASCA National Model. *International Journal of Reality Therapy*, 29(2), 5-12. https://digitalcommons.wku.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1036&context=csa_fac_pub.

Moblian, A., Dayarian, M.M., & Yousefi, Z. (2021). Prediction of marital relationship quality based on personality factors, Glasser's basic needs, and self- acceptance. *Quarterly of Applied Psychology*, 15(4), 207-232.https://doi.org/10.52547/apsy.2021.216020.0. [Persain].

Omidianfar, M., Refahi, J., Ghaderi, Z., & Afshoon, E. (2015). The effectiveness of enriching couples' relationships on reducing conflicts Marriage among the employees of different offices in Yasouj city. *Armaghan-e-Danesh*, 20(6), 538-548. http://armaghanj.yums.ac.ir/article-1-983-en.html.[Persain].

Palamuleni, M.E. (2011). Socioeconomic determinants of age at marriage in Malawi. International *Journal of Sociology and Anthropology*, 3(7), 224-235. https://academicjournals.org/article/article1379501962_Palamuleni.pdf

Panjeband, S.Y., Enayat, H. (2019). Exploring the process of wife selection in the point of the divorced men's. *Quarterly Journal of Social Developmental*, 14(1), 127-148. https://dorl.net/dor/20.1001.1.25383205.1398.14.1.5.9. [Persain].

Rajabi, Gh.R., & Abbasi, Gh., Khojastemehr, R. (2013). Investigating the relationship between sexual attitudes, love styles and mate selection criteria in college students. *Journal of Counseling Research*, 12(45), 149-164. [Persain].

Razeghi, N., Mazaheri, M.A., & Ahadi, H. (2015). The role of attachment in mate selection preferences. *Developmental Psychology*, 11(44), 405-415. https://sid.ir/paper/101400/fa. [Persain].

Refahi, J., Sanaee, B., Shafiabadi, A., & Sharifi, H.P. (2010). A Comparative study of the criteria for choosing a spouse in women and men in Shiraz in two situations when they got married and now. *Journal of Counseling Research*, 9(33), 7-31. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/917767/. [Persain].

Sadeghi, R., & Rezaei, M. (2019).Value-cultural orientations and attitude toward marriage among youth in Tehran city. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(45), 81-105. https://faslname.msy.gov.ir/article_328.html?lang=en. [Persain].

Schwarz, S., & Hassebrauck, M. (2012). Sex and age differences in mate-Selection preferences. Hum Nat, 23(4), 447–466. https://doi.org/10.1007/s12110-012-9152-x.

Schwartz, S. H., & Ros, M. (1995). Values in the West: A theoretical and empirical challenge to the individualism-collectivism cultural dimension. *World Psychology*, 1, 99-122. https://www.researchgate.net/publication/311226448_Values_in_the_west_a_theoretical_and_empirical_challenge_to_the_individualism-collectivism_cultural_dimension.

Stanley, S.M., Rhoades, G.K., & Whitton, S.W. (2010). Commitment: Functions, formation, and the securing of romantic attachment. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 243–257. https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2010.00060.x.

Thomas, A.G., Jonason, P.K., Blackburn, J.D., Kennair, L.E.O., Lowe, R., Malouff, J., Stewart-Williams, S., Sulikowski, D., & Li, P.N. (2020). Mate preference priorities in the East and West: a cross-cultural test of the mate preference priority model. *Journal of Personality*, 88(3), 606–620. https://doi.org/10.1111/jopy.12514.

Vaziri, M. (2014). The prediction of marital satisfaction based on basic needs in couples. Journal of *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 4(3), 87-96. http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1394.4.3.9.1